

GIMNAZJUM NR 12 IM. SYBIRAKÓW W OLSZTYNIE

**KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE OCENIANIA
DLA KLASY II GIMNAZJUM DO PROGRAMU NAUCZANIA „BLIŻEJ SŁOWA”**

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

LEKTURA I INNE TEKSTY KULTURY, NAUKA O JĘZYKU	WYMAGANIA			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
UCZEŃ				
Józef Wybicki <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie i fakty historyczne wspomniane w tekście, wskazuje wyrazy i ich formy gramatyczne, pozwalające rozpoznać nadawcę tekstu, gromadzi podstawowe materiały do prezentacji multimedialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> zbiera i przedstawia podstawowe informacje o postaciach i faktach historycznych, określa, kto i w czym imieniu wypowiada się w tekście, porządkuje materiały do prezentacji multimedialnej według wybranej przez siebie zasady, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania hymnu, nazywa wartości ukazane w tekście, układa tekst komentarzy słownych do prezentacji multimedialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty, które uzasadniają uznanie <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> za hymn narodowy, formułuje przesłanie wynikające z tekstu hymnu, przedstawia samodzielnie przygotowaną prezentację multimedialną,
<i>Wymówić głoskę, zapisać literę.</i> Głoska i litera	<ul style="list-style-type: none"> świadomie posługuje się terminami: <i>głoska, litera, sylaba</i>, poprawnie dzieli proste wyrazy na głoski i litery, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między samogłoską a spółgłoską, poprawnie dzieli wyrazy na głoski i litery, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i prawidłowo stosuje różne sposoby zapisywania głosek, poprawnie dzieli wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wyrazach funkcję głoski <i>i</i>, prawidłowo zapisuje te wyrazy, dzieli trudne wyrazy na

			na sylaby,	głoski, litery, sylaby; poprawnie zapisuje znaki diakrytyczne,
Adam Mickiewicz <i>Inwokacja</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów wypowiedzi, wymienia elementy krajobrazu przedstawianego w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>apostrofa</i>, <i>inwokacja</i>, dostrzega malarskość opisu krajobrazu, nazywa środki poetyckie służące do jego przedstawienia, 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kim może być osoba mówiąca, nazywa jej uczucia, dostrzega nawiązanie do fraszki J. Kochanowskiego, wyjaśnia jego rolę w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek osoby mówiącej do kraju dzieciństwa, rozpoznaje idealizację wspomnianego świata, rozpoznaje motyw arkadyjski, wyjaśnia jego znaczenie w kreowaniu wspomnianego przez poetę świata,
<i>Aby język giętki powiedział wszystko</i> . Upodobnienia głoskowe, <i>Na to trzeba położyć nacisk</i> . Akcent i intonacja	<ul style="list-style-type: none"> wie, że istnieją różnice między wymową a pisownią wyrazów, prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, stara się poprawnie recytować utwór, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, prawidłowo akcentuje większość wyrazów, recytuje poprawnie utwór, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podstawowe rodzaje upodobnień głosek, prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, w czasie recytacji poprawnie wymawia i akcentuje wyrazy, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów, prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, interpretuje głosowo recytowany utwór,
Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i>	<ul style="list-style-type: none"> krótko przedstawia bohatera utworu, przypomina, jak bohater wszedł w posiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o najważniejszych wydarzeniach w życiu bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa cechy charakteru i osobowości bohatera, zestawia je z wydarzeniami z jego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia i charakteryzuje bohatera utworu, wyjaśnia, jak lektura

	książki; odtwarza zakończenie utworu, <ul style="list-style-type: none"> • wie, że utwór jest nowelą, • na podstawie wzoru układa krótki opis przeżyć wewnętrznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa i omawia przeżycia bohatera w czasie lektury <i>Pana Tadeusza</i>, • wymienia elementy fabuły, charakterystyczne dla noweli, • układa samodzielnie opis przeżyć wewnętrznych, 	życia, <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym stał się <i>Pan Tadeusz</i> dla bohatera, • wskazuje w tekście wydarzenia odpowiadające kolejnym elementom fabuły noweli, • układa opis przeżyć wewnętrznych, stara się stosować odpowiednie środki językowe, 	<i>Pana Tadeusza</i> zmieniła życie bohatera, <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego utwór jest nowelą; wskazuje w tekście retrospekcję, wyjaśnia jej znaczenie dla fabuły utworu, • układa opis przeżyć wewnętrznych, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, kończy tekst puentą,
<i>Świat się rusza</i> – wywiad z Ryszardem Kapuścińskim; „ <i>Wyjechani</i> ” to my – wywiad z Katarzyną Kawecką	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje ogólny temat obu wywiadów, • wie, jak graficznie zapisać wywiad, • układa proste pytania do projektowanego wywiadu, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cel obu wywiadów, • rozpoznaje różne rodzaje pytań w wywiadzie, • szereguje pytania do projektowanego wywiadu według wskazanej zasady, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia problemy poruszane w obu wywiadach, • rozpoznaje sposoby nawiązania między pytaniem a odpowiedzią, • przeprowadza i zapisuje krótki wywiad, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje oba wywiady, biorąc pod uwagę ich tematykę, cel i poruszane problemy, • wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny, • przedstawia zapis przeprowadzonego przez siebie wywiadu,
<i>Stary Testament. Księga Wyjścia</i> (fragment <i>Dziesięć ważnych słów</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • odtwarza wydarzenia przedstawione we fragmencie, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>Biblia</i>, • odtwarza wydarzenia, dynamizuje relację przez zastosowanie czasu teraźniejszego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe części <i>Biblii</i>, • wie, kim był Mojżesz, wyjaśnia jego rolę w przedstawionych wydarzeniach, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • wskazuje elementy symboliczne, wyjaśnia ich

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>dekalog</i>, • z podanych określeń prawidłowo wybiera cechy stylu biblijnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając z wzoru, układa słownikową definicję pojęcia <i>dekalog</i>, • wskazuje w tekście przykłady powtórzeń; wie, że jest to typowy dla stylu biblijnego środek stylistyczny, 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości wynikające z przykazań biblijnego dekalogu, • nazywa środki stylistyczne charakterystyczne dla stylu biblijnego, podaje ich przykłady z tekstu, 	<p>znaczenie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje ogólne przesłanie wynikające z dekalogu biblijnego, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika specyfika stylu biblijnego,
Jan Paweł II <i>Przemówienie do młodzieży</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście informacje dotyczące okoliczności spotkania papieża z młodzieżą, • zna termin <i>styl retoryczny</i>; wie, że jest on charakterystyczny dla przemówienia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości przywołane w tekście, • wyjaśnia, czym cechuje się pytanie retoryczne; wie, że jest to środek stylu retorycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje temat przemówienia, • wymienia podstawowe środki językowe charakterystyczne dla stylu retorycznego, wskazuje ich przykłady w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawy życiowe przywołane przez papieża w jego przemówieniu, • wyjaśnia, na czym polega i czemu służy styl retoryczny wypowiedzi,
Jostein Gaarder <i>Świat Zofii</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe informacje związane z postacią Sokratesa, • układa krótki tekst, w którym przedstawia kilka argumentów broniących Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania, które chciałby zadać Sokratesowi, • układa według podanego wzoru krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe poglądy Sokratesa na temat sposobów poznawania świata przez człowieka, • układa samodzielnie krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia poglądy Sokratesa dotyczące wartości w życiu człowieka, • układa mowę w obronie Sokratesa, stosuje funkcjonalnie środki stylu retorycznego,
<i>Od mistrza do arcymistrza</i> . Wyraz podstawowy i pochodny	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy i pochodny, • wskazuje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest podstawa słowotwórcza i formant, • dzieli proste wyrazy na 	<ul style="list-style-type: none"> • zna różne rodzaje formantów, • dzieli słowotwórczo wyrazy z różnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest rodzina wyrazów, • odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej,

	podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych, tworzy proste wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych,	podstawę słowotwórczą i formant,	rodzajami formantów,	tworzy rozbudowane rodziny wyrazów,
Nancy Kleinbaum <i>Stowarzyszenie Umarłych Poetów</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza w punktach przebieg lekcji, • wie, co oznacza sformułowanie <i>carpe diem</i>, • na podstawie podanego wzoru próbuje napisać opinię, 	<ul style="list-style-type: none"> • z podanych propozycji wybiera określenia charakteryzujące opisaną lekcję, motywuje swój wybór przykładami z tekstu, • krótko wyjaśnia, na czym polega życie według zasady <i>carpe diem</i>, • na podstawie wzoru pisze opinię, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia i komentuje atmosferę panującą na lekcji, • formułuje rady dla człowieka, który chciałby żyć według zasady <i>carpe diem</i>, • pisze samodzielnie krótką opinię, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega niezwykłość opisanego lekcji, • wyjaśnia sens wskazanych metafor, podaje ilustrujące je przykłady, • pisze rozwiniętą opinię, uwzględnia wszystkie części kompozycyjne tej formy wypowiedzi,
<i>Architekci słowa</i> . Jak zbudowane są wyrazy pochodne?	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy pochodne od jednego wyrazu podstawowego przez dodanie przyrostka lub przedrostka, 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy pochodne od wyrażen przyimkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy pochodne od dwóch wyrazów podstawowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy złożenia, zestawienia, zrosty,
<i>Stary Testament. Księga Rodzaju. Wygnanie z Raju</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przebieg wydarzeń, • wymienia elementy świata przedstawionego, • opowiada, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień ludzi po wygnaniu z raju, 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza motywy działania bohaterów, • dostrzega symboliczne elementy świata przedstawionego, • opowiada z perspektywy Adama lub Ewy, jak mógłby 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza i ocenia motywy działania bohaterów, • wymienia symboliczne elementy świata przedstawionego, • odtwarza i komentuje treść słów skierowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia i komentuje motywy działania bohaterów, • wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego, • wyjaśnia, co człowiek stracił a co zyskał, kiedy

		wyglądać pierwszy dzień po opuszczeniu raju,	przez Boga do ludzi,	opuścił raj,
Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś”</i> : <i>Żarłoczna Ewa</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje nawiązania tekstu do <i>Biblii</i>, korzystając z podanego wzoru, układa tekst przeprosin, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wspólne elementy między tekstem a <i>Biblią</i>, układa samodzielnie tekst przeprosin, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega przekształcenie motywu biblijnego, układa tekst przeprosin, stara się nadać im żartobliwy charakter, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cel nawiązania i literackiego przekształcenia motywu biblijnego, układa tekst żartobliwych przeprosin,
Jan Parandowski <i>Mitologia</i> (fragment) <i>Tezeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza przebieg wydarzeń przedstawionych w tekście, przedstawia bohaterów mitu, posługując się cytatami, podaje dosłowne znaczenie labiryntu, nici Ariadny i postaci Minotaura, 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje przebieg wybranych wydarzeń, stosuje narrację pierwszoosobową, przedstawia bohaterów mitu, zwracając uwagę na ich szczególne umiejętności, wyjaśnia przerośne znaczenie nici Ariadny, 	<ul style="list-style-type: none"> łączy wydarzenia z odpowiednimi miejscami akcji, przedstawia emocje i przeżycia wybranych bohaterów mitu, wyjaśnia przerośne znaczenie nici Ariadny, labiryntu, postaci Minotaura, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia i miejsca, którym można przypisać znaczenia symboliczne; wyjaśnia te znaczenia, ocenia postawę Tezeusza, uzasadnia swą ocenę, wyjaśnia, jakie uniwersalne prawdy, dotyczące ludzkiego życia, przekazuje mit,
<i>W labiryntach słów.</i> Skrótowce	<ul style="list-style-type: none"> zna powszechnie używane skrótowce, poprawnie je zapisuje, wskazuje skrótowce w podanym tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje znaczenie powszechnie używanych skrótowców, wskazuje i wyjaśnia znaczenie skrótowców w podanym tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> używa prawidłowej odmiany skrótowców, układa krótki tekst używając skrótowców, 	<ul style="list-style-type: none"> używa świadomie skrótowców, zna ich znaczenie, prawidłowo je zapisuje i odmienia, układa żartobliwy tekst, w którym źródłem komizmu są użyte skrótowce,
<i>Spider-man. Siła złego na</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza historię 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię

<i>jednego</i> (fragment)	<p>przedstawioną w komiksie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wygląd bohatera, • wskazuje podstawowe cechy komiksu jako formy słowno-obrazowej, 	<p>słowami historię przedstawioną w komiksie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje bohatera komiksu, • rozpoznaje różne typy tekstu w komiksie, 	<p>przedstawioną w komiksie, przytacza wypowiedzi bohaterów w mowie zależnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera komiksu, uwzględnia podwójną osobowość postaci, • rozpoznaje sposoby łączenia obrazu i tekstu w komiksie, 	<p>przedstawioną w komiksie, dynamizuje narrację odpowiednimi środkami językowymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje bohatera komiksu z wybraną postacią herosa antycznego, • tworzy definicję komiksu,
Wiktor Pielewin <i>Helm grozy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, • przypomina informacje z mitu dotyczące labiryntu, • formułuje po jednym argumencie dotyczącym korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, • przy pomocy nauczyciela pisze rozprawkę, korzystając z podanego wzoru, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia uczestników rozmowy, określa jej charakter, • opisuje przestrzeń zaprezentowaną w tekście, dostrzega motyw labiryntu, • wykorzystując podane pytania, formułuje argumenty dotyczące korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, • na podstawie podanego planu pisze rozprawkę, stara się pracować samodzielnie, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w imionach postaci nawiązania literackie, próbuje je skomentować, • wyjaśnia, w czym sieć internetowa przypomina labirynt, • wypowiada się na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, • pisze samodzielnie rozprawkę, dba o uporządkowanie argumentów, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje świat zaprezentowany w utworze, • rozpoznaje labirynt jako znak kulturowy, wyjaśnia związane z nim znaczenia, • przedstawia własne stanowisko w dyskusji na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, • pisze samodzielnie rozprawkę, stosuje słownictwo zaznaczające tok wyводу,
<i>Krótko i najkrócej</i> . Skróty	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozwinąć skróty wyrazów w podanym tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje i poprawnie zapisuje powszechnie stosowane skróty wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca podany tekst, stosując prawidłowo skróty wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje zasady interpunkcyjne dotyczące pisowni skrótów wyrazów,

<p>Anna Onichimowska <i>Lot Komety</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia krótko bohaterów tekstu, • rozpoznaje tekst reklamowy, • na podstawie wzoru układa tekst reklamy, 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza informacje na temat tego, czym się zajmują bohaterowie, co jest dla nich ważne w życiu, • z podanych opinii o reklamie wybiera te, z którymi się zgadza, uzasadnia swój wybór, • korzystając z podanych wskazówek, układa tekst reklamy, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje między bohaterami utworu, • odróżnia perswazję od manipulacji, • układa samodzielnie tekst reklamy, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postępowanie bohaterów, wskazuje motywy, jakimi kierują się w relacjach z innymi osobami, • wyraża swoją opinię na temat tekstów reklamowych, • układa samodzielnie tekst reklamy, rozpoczyna go sloganem reklamowym,
<p>Św. Paweł <i>Hymn o miłości</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia części kompozycyjne utworu, tytułuje je, • rozpoznaje uosobienie jako środek poetycki służący do przedstawienia abstrakcyjnego pojęcia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wyliczone w tekście cechy miłości, rozwija je przez podanie przykładów, • nazywa środki językowe zastosowane w tekście, próbuje określić ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście określenia miłości, układa je w piramidę wartości, uzasadnia sposób ułożenia, • określa styl wypowiedzi poetyckiej, nastrój i ton wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa postawy człowieka zaprezentowane w tekście, komentuje je, • uzasadnia, dlaczego utwór jest hymnem,
<p>Wanda Markowska <i>Mity Greków i Rzymian</i> (fragment <i>Orfeusz i Eurydyka</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze wydarzenia mitu, • przypomina, jak narodziło się uczucie między bohaterami, • przytacza cytaty mówiące o reakcji ludzi, bogów i świata przyrody na muzykę Orfeusza, 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza etapy wędrówki Orfeusza po krainie zmarłych, • proponuje określenia, nazywające uczucie łączące bohaterów, • określa przymiotnikami muzykę Orfeusza, 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, jaki był warunek uwolnienia Eurydyki; wyjaśnia, dlaczego Hades poddał Orfeusza próbie, • z punktu widzenia wybranej postaci charakteryzuje miłość Orfeusza do Eurydyki, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co o człowieku i porządku świata mówi zakończenie mitu, • wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość miłości Orfeusza i Eurydyki, • na podstawie mitu

			<ul style="list-style-type: none"> • komentuje cytaty, dotyczące muzyki Orfeusza, 	formułuje opinię na temat roli artysty i znaczenia sztuki w życiu człowieka,
<i>Kto miłości nie zna, ten żyje szczęśliwy? Typy zdań</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zdania pojedyncze od złożonych, • poprawnie układa krótki tekst składający się ze zdań pojedynczych, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, • rozwija podane części wypowiedzeń w zdania złożone, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zdania złożone z równoważnikiem jako wypowiedzeniem składowym, • układa tekst ze zdaniami podrzędnie i współrzędnie złożonymi, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wszystkie typy zdań, • układa tekst z zastosowaniem wszystkich typów zdań, stosuje prawidłowo zasady interpunkcji,
Wiliam Szekspir <i>Romeo i Julia</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego, • opowiada, w jakiej sytuacji poznali się główni bohaterowie utworu, • odtwarza zakończenie dramatu, • podaje przynajmniej dwa przykłady utworów literackich lub filmowych, zawierających motyw nieszczęśliwej miłości, • pisze krótkie sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające podstawowe informacje o dziele i jego tematyce, 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza kalendarium wydarzeń tragedii, • z punktu widzenia Romea lub Julii opowiada, w jakiej sytuacji poznali się ci bohaterowie, • na podstawie informacji z podręcznika wyjaśnia, czym cechuje się tragedia, • gromadzi tytuły dzieł z różnych dziedzin sztuki, inspirowanych historią głównych bohaterów dramatu Szekspira, • pisze sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające ogólną ocenę gry aktorskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje o bohaterach utworu, przyporządkowuje ich do odpowiednich rodzin, • opowiada, jak rozwijało się uczucie między bohaterami, • zna pojęcie winy tragicznej; wyjaśnia, co było winą tragiczną głównych bohaterów, • gromadzi argumenty wyjaśniające dlaczego historia miłości Romea i Julii wciąż inspiruje twórców, • pisze sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające ocenę 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza dzieje konfliktu między rodzinami, charakteryzuje oba zwaśnione rody, • wyjaśnia i komentuje, jak pod wpływem miłości zmieniają się Romeo i Julia, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika sytuacja tragiczna w dramacie, • wyjaśnia, na czym polega ponadczasowość tragedii Szekspira, • pisze pełne sprawozdanie z filmu lub spektaklu, prezentuje ocenę i opinię, zachęcając

			reżyserii, scenografii i gry aktorskiej,	lub zniechęcając do obejrzenia omawianego dzieła,
Halina Poświatowska *** (<i>Jestem Julią</i>)	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu wiersza słowa i wyrażenia związane z przeżywaniem miłości, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście fragmenty nawiązujące do dramatu Szekspira, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje hipotezę dotyczącą tematyki wiersza, próbuje ją uzasadnić, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia metaforyczne znaczenia wynikające z wykorzystanego w tekście paradoksu,
Adam Mickiewicz <i>Niepewność</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy i formy gramatyczne, ujawniające osobę mówiącą, zna termin <i>liryka bezpośrednia</i>, wskazuje refren; wie, że obecność refrenu wpływa na muzyczność wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią, wskazuje rymy, nazywa ich rodzaj i wyjaśnia, w jaki sposób wpływają one na muzyczność wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, wymienia elementy tworzące rytm wypowiedzi poetyckiej, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje stan uczuć osoby mówiącej, zwraca uwagę na subiektywizm jej wypowiedzi, wyjaśnia, z czego wynika muzyczność wiersza,
<i>Kocha, lubi, szanuje.</i> Typy zdań współrzędnie złożonych	<ul style="list-style-type: none"> ze zdań pojedynczych tworzy zdania współrzędnie złożone, 	<ul style="list-style-type: none"> ze zdań pojedynczych tworzy różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różnorodne typy połączeń w tworzonych zdaniach współrzędnie złożonych, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych, przestrzega zasad interpunkcji przy ich zapisie,
Bolesław Leśmian *** (<i>W malinowym chruśniaku</i>)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację liryczną zaprezentowaną w wierszu, przytacza określenia dotyczące malin, próbuje określić stworzony w ten sposób nastrój, 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje i dookreśla bohaterów lirycznych wiersza, wypisuje z tekstu neologizmy, wyjaśnia ich znaczenia, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa przeżycia i emocje bohaterów; wyjaśnia, co jest ich źródłem, wyodrębnia z tekstu sformułowania przywołujące kolory, dźwięki, zapachy, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przedstawione w utworze elementy przyrody; ocenia, jaka ranga została przypisana światu natury, analizuje język poetycki utworu; komentuje sposób kreowania świata,

			wyjaśnia ich rolę w budowaniu atmosfery wiersza,	
Gabriel Garcia Márquez <i>Miłość w czasach zarazy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia kolejne wydarzenia, tytułuje je, • wie, czym są zdrobnienia i zgrubienia, rozpoznaje je w tekście, • proponuje zawartość treściową kilku ujęć w projektowanym scenopisie, 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza okoliczności poznania się młodych bohaterów, omawia przeszkody, które musieli pokonać, • wie, w jakim celu używane są w wypowiedzi zdrobnienia i zgrubienia, • dobiera plany filmowe do kilku ujęć w projektowanym scenopisie, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów; wyjaśnia, co wywierało wpływ na ich zachowanie, • tworzy krótki tekst związany z treścią fragmentu utworu, używa funkcjonalnie zdrobnień i zgrubień, • dobiera ruchy kamery do kilku ujęć w projektowanym scenopisie, uzasadnia swój projekt, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje, w jaki sposób realia życia wpływają na uczucia i sposób ich wyrażania przez ludzi, • z punktu widzenia wybranych bohaterów utworu tworzy tekst, w którym stosuje wyrazy ekspresywne, • przygotowuje fragment scenopisu filmowego,
<i>Dziewczyna, którą kochał...</i> Zdanie podrzędnie złożone przydawkowe	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje proste zdania podrzędnie złożone przydawkowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze z przydawką w zdanie podrzędnie złożone przydawkowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, używa spójników i zaimków względnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, przestrzega zasad interpunkcji,
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • szereguje wydarzenia głównego wątku utworu, • krótko przedstawia głównych bohaterów dramatu, • na podstawie wzoru układa krótką 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, czym jest wątek utworu; wskazuje i tytułuje wszystkie wątki dramatu, • dostrzega znaczące nazwiska bohaterów, podaje ich pochodzenie, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje sposób łączenia wątków w dramacie, • określa relacje między bohaterami utworu; ustala, co wpływa na charakter tych relacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przebieg akcji dramatu, • przypomina przyczyny konfliktu między głównymi bohaterami; wyjaśnia, jak ich osobowość wpłynęła na

	<p>charakterystykę porównawczą bohaterów,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zabawnych wydarzeń, sytuacji; odtwarza ich przebieg, wie, że utwór jest komedią, 	<p>wyjaśnia, w jaki sposób charakteryzują ich osobowość,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa krótką charakterystykę porównawczą bohaterów, nazywa główne podobieństwa i różnice, wskazuje przykłady komizmu postaci wynikającego z ich zachowania i wypowiedzi, wie, że komedia jest gatunkiem dramatu, 	<ul style="list-style-type: none"> układa charakterystykę porównawczą bohaterów, podaje przykłady ilustrujące ich cechy, dostrzega wyolbrzymienie i karykaturę jako sposoby budowania komizmu, wskazuje przykłady z tekstu, wyjaśnia, czym cechuje się komedia jako gatunek, 	<p>rozwój konfliktu,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa charakterystykę porównawczą bohaterów, wykorzystuje cytaty, przedstawia swoją ocenę postaci, nazywa różne rodzaje komizmu, wskazuje ich przykłady w tekście, wyjaśnia mechanizmy wywoływania śmiechu u odbiorcy, uzasadnia, dlaczego utwór jest komedią,
Spotkania ze sztuką. Pieter Bruegel <i>Wieża Babel</i>	<ul style="list-style-type: none"> wylicza elementy przedstawione na obrazie, wie, że warstwa przedstawieniowa obrazu nawiązuje do fragmentu <i>Biblij</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę przedstawioną na obrazie, wskazuje podobieństwa w warstwie przedstawieniowej między fragmentem <i>Biblij</i> i obrazem, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy związane z budową, które mogą mieć znaczenia symboliczne; wyjaśnia te znaczenia, wskazuje, jakie nowe znaczenia w stosunku do fragmentu <i>Biblij</i> wnosi dzieło malarskie, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki języka malarskiego służące do eksponowania przenośnych znaczeń dzieła, wyjaśnia kulturową symbolikę wieży Babel,
Tadeusz Różewicz <i>List do ludożerców</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wersy pozwalające określić adresata wypowiedzi, nazywa środki stylistyczne służące wskazaniu adresata, odtwarza zachowanie i 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przenośne znaczenie pojęcia <i>ludożerca</i>, próbuję komentować zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> określa stosunek osoby mówiącej do adresatów wypowiedzi, ocenia zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, wyjaśnia różnice 	<ul style="list-style-type: none"> określa sposób patrzenia na świat osoby mówiącej, zestawia sytuacje przedstawione w utworze z realiami współczesnego świata, formułuje wnioski, formułuje przesłania

	<p>sposób myślenia adresatów wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w tekście frazeologizmy, wyjaśnia ich znaczenie, • korzystając z wzoru i pomocy nauczyciela, pisze krótki list otwarty, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje postulaty dotyczące sposobu życia wynikające z wypowiedzi podmiotu lirycznego, • korzystając z wzoru, pisze list otwarty, wyraźnie informuje, w jakiej sprawie występuje jako nadawca, 	<p>między nakazem i prośbą; ustala, które z tych słów można odnieść do tekstu, uzasadnia swój wybór,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze list otwarty, przedstawia w nim argumenty uzasadniające prezentowane stanowisko, 	<p>etyczne wynikające z utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze list otwarty, przedstawia propozycje zmian w sprawie, której list dotyczy, stosuje odpowiednie środki perswazyjne,
<i>Przeczytałem, że...</i> Zdanie podrzędne dopełnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze z dopełnieniem w zdanie podrzędnie złożone dopełnieniowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje w wypowiedziach zdania podrzędne dopełnieniowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania dopełnieniowe dla wyrażenia swojej opinii, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje funkcjonalnie zdania dopełnieniowe, przestrzega zasad interpunkcji,
Wisława Szymborska <i>Nienawiść</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje bohatera lirycznego utworu, rozpoznaje uosobienie jako poetycki sposób prezentacji bohatera, • przywołuje przykłady utworów literackich mówiących o bohaterach, kierujących się nienawiścią, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście określenia nienawiści, nazywa wykorzystane środki poetyckie, • wymienia wartości przywołane w wierszu, które zostały przeciwstawione nienawiści, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście przenieśnię wykorzystane do prezentacji abstrakcyjnego pojęcia, wyjaśnia wynikające z nich znaczenia, • komentuje sposób, w jaki podmiot liryczny mówi o wartościach przeciwstawionych nienawiści, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat bohatera lirycznego utworu i poetyckich sposobów jego prezentacji, • rozpoznaje ironię jako sposób wypowiedzania się podmiotu lirycznego, wskazuje i komentuje cytaty ujawniające ironiczną postawę nadawcy,
Ryszard Kapuściński <i>Spotkanie z Innym jako wyzwanie XXI wieku</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kogo autor nazywa <i>Innym</i>, • wyjaśnia znaczenie słowa <i>tolerancja</i>, tworzy z 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przedstawione w tekście postawy wobec Innego, • podaje przykłady braku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, czym cechują się przedstawione w tekście postawy wobec Innego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co i dlaczego autor uznaje za klęskę człowieka, a co za jego siłę i szansę,

	nim poprawne związki wyrazowe,	tolerancji,	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady, pokazujące jak różne kultury wzajemnie na siebie wpływają, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje refleksje na temat odmienności kulturowej i przyjmowanych wobec niej postaw przez człowieka,
Piotr Stasiak <i>Człowiek z ekranu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jaką rolę w jego życiu zajmują media, • rozpoznaje podstawowe cechy kompozycyjne artykułu prasowego, • korzystając z wzoru, pisze artykuł o charakterze informacyjnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów na życie człowieka, • streszcza poszczególne części kompozycyjne artykułu jednym zdaniem złożonym, • pisze artykuł o charakterze informacyjnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>globalna wioska</i>, • przytacza sformułowaną w artykule tezę, szereguje w punktach uzasadniając ją argumenty, • pisze artykuł zawierający komentarz dotyczący przedstawianych informacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat możliwości i zagrożeń związanych z rozwojem technologii informacyjnych, • wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny, • pisze artykuł problemowy zawierający komentarz i ocenę,
<i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia, zapisuje je w formie planu, • nazywa cechy charakteru postaci, • wie, że tekst jest przypowieścią, • zna zasady uczestniczenia w dyskusji, przysłuchuje się aktywnie dyskusji, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu wydarzeń, • dokonuje charakterystyki postaci, • wymienia cechy przypowieści, • stara się brać udział w dyskusji, formułuje rzeczowe argumenty, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje przebieg wydarzeń, dostrzega ich związek przyczynowo-skutkowy, • charakteryzuje bohaterów, ocenia ich postępowanie, • wyjaśnia, dlaczego tekst jest przypowieścią, • bierze aktywny udział w dyskusji, stosuje różne rodzaje argumentów, 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega uniwersalizm wydarzeń i postaci, • wskazuje i komentuje motywy postępowania bohaterów, • formułuje prawdy moralne wynikające z przypowieści, • wyraźnie precyzuje własne stanowisko w dyskusji, wykorzystuje różne rodzaje

				argumentów, nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników dyskusji,
Spotkania ze sztuką. Rembrandt <i>Powrót syna marnotrawnego</i> (reprodukcja)	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia tematykę obrazu z przypowieścią; ustala, który fragment tekstu jest tematem obrazu, • określa kolorystykę obrazu, • tworzy opis obrazu prezentujący warstwę przedstawieniową dzieła, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postacie przedstawione na obrazie, komentuje ich usytuowanie, wygląd, gesty, • ustala, jakie znaczenia naddane mogą wynikać z zastosowanych barw, • tworzy opis obrazu, zwraca uwagę na kompozycję dzieła, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia plany obrazu, ustala ich zawartość tematyczną, • analizuje światło i cień na obrazie, odczytuje wynikające ze światłocienia znaczenia naddane, • tworzy opis obrazu, uwzględnia w nim podstawowe środki języka malarskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje warstwę przedstawieniową obrazu, • analizuje środki języka malarskiego, odczytuje wynikające z nich znaczenia naddane, • tworzy opis obrazu, zawiera w nim interpretację znaczących elementów dzieła, przedstawia własną ocenę,
Zbigniew Herbert <i>Domysły na temat Barabasa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada sytuację przedstawioną w Ewangelii, do której nawiązuje tekst wiersza, • ustala, które z ewangelicznych postaci są bohaterami lirycznymi wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, w jaki sposób wiersz nawiązuje do Ewangelii, • opisuje uczucia uwolnionego Barabasa, przypomina przedstawione w wierszu hipotezy dotyczące jego dalszych losów, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakim celu w wierszu przywołana została sytuacja opisana w Ewangelii, • analizuje i interpretuje sposób przedstawienia Chrystusa w wierszu, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaką postawę przyjmuje osoba mówiąca wobec przywoływanych wydarzeń, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika reinterpretacja przywołanego motywu biblijnego,
John Steinbeck <i>Na wschód od Edenu</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • łączy logicznie podane części zdań, odtwarzających treść tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o relacjach łączących członków przedstawionej rodziny i panującej wśród nich atmosferze, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia intencje, motywy i konsekwencje działań bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje i ocenia postępowanie bohaterów,

<p><i>Aby pozbyć się poczucia winy... Zdania podrzędne okolicznikowe</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania pojedyncze z okolicznikiem w zdania podrzędnie złożone okolicznikowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania okolicznikowe miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadza zdania okolicznikowe za pomocą spójników, zaimków względnych; stosuje prawidłowo zasady interpunkcji,
<p>Czesław Miłosz <i>Który skrzywdziłeś...</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby, o których jest mowa w wierszu, charakteryzuje je, • rozpoznaje lirykę pośrednią, • czyta uważnie fragment <i>Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala relacje między osobami, o których jest mowa w wierszu, • ustala, kim może być osoba mówiąca, dlaczego nie ujawnia się bezpośrednio, • wypisuje z fragmentu <i>Powszechnej Deklaracji...</i> słowa, które uznaje za najważniejsze, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przestrogi kierowane do adresata wypowiedzi, • nazywa wartości, po stronie których opowiada się osoba mówiąca, • nazywa wartości, o których mówi fragment <i>Powszechnej Deklaracji...</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim dla zbiorowości jest artysta, na czym polega jego misja, • wyjaśnia, jak artysta wypełnia swoją misję, • porównuje styl tekstu poetyckiego i styl dokumentu, ocenia ich wpływ na odbiorcę,
<p>Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordona</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza plan wydarzeń przedstawionych w utworze, • wskazuje środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące wojska, • wskazuje elementy świata, którym przypisane zostały barwy, 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wyodrębnionym wydarzeniom, • nazywa środki językowe zastosowane w tekście, wyjaśnia ich funkcję, • zestawia i porównuje elementy świata, które zostały przedstawione za pomocą barw, • określa, w jaki sposób został ukazany car, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje formy pozwalające określić narratora, krótko go przedstawia, • rozpoznaje kontrast jako zasadę kompozycyjną służącą przedstawieniu obu walczących stron, odczytuje przypisane im wartościowanie, • wyjaśnia symboliczne znaczenie barw, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia z tekstu części narracyjne, opisowe i refleksyjne, • komentuje poetyckie sposoby tworzenia obrazów poetyckich, • wyjaśnia symbolikę występujących w tekście motywów, • rozpoznaje i nazywa uczucia, związane z prezentowaniem cara i

	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza treść pytań skierowanych do cara, • sprawdza w podanych źródłach informacje o Ordonie jako postaci historycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia Ordoną jako bohatera tekstu literackiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postawę Polaków wobec cara, popiera swą wypowiedź cytatami, • porównuje Ordoną jako postać historyczną i literacką, formułuje wnioski, 	<p>narodu polskiego, wyjaśnia ich źródła,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel kreowania poetyckiej legendy,
Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wydobywa z tekstu informacje związane z czasem i miejscem wspomnianych wydarzeń, • korzystając z wzoru, układa opis sytuacji, • wie, że fragmenty tekstu prezentują świat rzeczywisty, 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza charakterystyczne dla opisywanej rzeczywistości wydarzenia, • układa samodzielnie opis sytuacji, • rozpoznaje dokumentalny charakter tekstu; wyjaśnia, z czego on wynika, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje przebieg opisywanych wydarzeń, • tworzy opis sytuacji, stosuje zwroty eksponujące czas, • wyjaśnia, na czym polega wspomnieniowy charakter tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia realia wspomnianego we fragmencie świata, • tworzy opis sytuacji, dynamizuje wypowiedź, • dostrzega literacki charakter wspomnień, wskazuje i komentuje cytaty świadczące o literackości tekstu,
<i>Atakujący i atakowani.</i> Imiesłów przymiotnikowy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania złożone w zdania pojedyncze, stosując imiesłowy przymiotnikowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy imiesłowy od czasowników, stosuje je w wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi cudzej, stosuje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi własnej,
Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i>	<ul style="list-style-type: none"> • w podanych źródłach szuka informacji na zadany temat związany z lekturą, • rozpoznaje bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje zebrane informacje na zadany temat związany z lekturą, • na podstawie tekstu opowiada, kiedy i w jakich 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy album prezentujący zebrane informacje i ilustracje, • opowiada o dokonaniach pilotów z 	<ul style="list-style-type: none"> • w wybranej funkcjonalnie formie prezentuje informacje na wybrany przez siebie temat związany z lekturą,

	<p>zbiorowego w utworze,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa główne etapy bitwy o Anglię, 	<p>okolicznościach został uformowany polski dywizjon lotniczy w Anglii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada przebieg wybranego etapu bitwy o Anglię, 	<p>polskiego dywizjonu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • komentuje przebieg bitwy o Anglię, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegało historyczne znaczenie walk polskich sił lotniczych w Anglii, • wyjaśnia znaczenie bitwy o Anglię dla Europy,
<p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia główne zdarzenia przedstawione w tekście, tytułuje je za pomocą równoważników zdań, • zapoznaje się z wirtualną ekspozycją Muzeum Powstania Warszawskiego, mówi o swoich wrażeniach, • wie, czym są kolokwializmy; wskazuje ich przykłady w tekście Białoszewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia związane z działaniami wojskowymi, opisuje wygląd powstańców, • wymienia eksponaty wirtualnej ekspozycji Muzeum Powstania Warszawskiego, budzące szczególnie zainteresowanie, wyjaśnia dlaczego, • wyjaśnia rolę kolokwializmów w tekście Białoszewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o warunkach życia w powstańczej Warszawie, • ocenia obeerzaną wirtualną ekspozycję Muzeum Powstania Warszawskiego, • wskazuje i nazywa środki językowe charakterystyczne dla tekstu Białoszewskiego, próbuje określić ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zachowanie i postawy ludności cywilnej, • przedstawia argumenty uzasadniające potrzebę gromadzenia i chronienia historycznych pamiątek Powstania Warszawskiego, • formułuje wnioski dotyczące języka i stylu tekstu Białoszewskiego,
<p>Antoni Słonimski <i>Elegia miasteczek żydowskich</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wypisuje z tekstu słowa związane z kulturą żydowską, korzystając z podanych źródeł wyjaśnia je, • wyjaśnia znaczenie słowa <i>holocaust</i>, • przygotowuje słownik pojęć związanych z 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przedstawiony w wierszu obraz życia w żydowskim miasteczku, • wskazuje w tekście fragmenty mówiące o zagładzie narodu żydowskiego, • opisuje elementy typowego stroju 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje atmosferę panującą w prezentowanym świecie, przytacza i komentuje odpowiednie cytaty, • wyjaśnia metaforę kończącą utwór, • przygotowuje informacje na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, jaką postawę przyjmuje osoba mówiąca wobec kultury żydowskiej, • komentuje poetycki obraz holocaustu, • przygotowuje wypowiedź na temat korzyści wynikających ze

	kulturą żydowską,	żydowskiego,	pisarzy i artystów żydowskiego pochodzenia,	współistnienia różnych kultur,
Jan Kochanowski <i>Treny</i> (V, VII, VIII)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów lirycznych trenów, wskazuje i nazywa podstawowe środki poetyckie, wie, że tren jest gatunkiem lirycznym, na podstawie wzoru układa tekst kondolencji, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację liryczną przedstawioną w trenach, wskazuje i nazywa środki poetyckie, służące kreacji bohatera lirycznego, na podstawie definicji wyjaśnia, czym cechuje się tren jako gatunek liryczny, układa tekst kondolencji, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, przedstawia i charakteryzuje osobę mówiącą, rozpoznaje zasady kompozycji wewnętrznej w kolejnych trenach, omawia kompozycję utworów, wyjaśnia, dlaczego utwory Kochanowskiego reprezentują tren jako gatunek liryczny, układa tekst kondolencji, zawiera w nim informacje o zasługach zmarłej osoby, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów kolejnych trenów, określa uczucia, emocje wyrażane zwrotami do nich, omawia poetyckie sposoby kreacji świata w trenach, wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega nowatorstwo trenów Kochanowskiego w stosunku do antycznej tradycji, układa tekst kondolencji zgodnie z wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi,
Marian Hemar <i>Ostatni tren</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza realia przedstawionej sytuacji, przypomina, jak gość uzasadniał propozycję skierowaną do Jana Kochanowskiego, w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bohaterów, łączy ich z tradycją literacką, nazywa uczucia bohaterów ujawniające się w kolejnych wypowiedziach, bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, określa sposób 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę postaci fantastycznej, wyjaśnia, w jaki sposób bohaterowie radzili sobie z własnymi uczuciami, opracowuje propozycję warstwy dźwiękowej do przygotowywanego słuchowiska radiowego, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób i cel literackiego nawiązania, przedstawia możliwe decyzje Kochanowskiego, omawia ich pozytywne i negatywne skutki, na podstawie tekstu przygotowuje słuchowisko radiowe,

		wypowiadania kwestii przez bohaterów,		
Eric Emanuel Schmitt <i>Oskar i pani Róża</i>	<ul style="list-style-type: none"> • krótko przedstawia narratora-bohatera, • odtwarza krótko treść kolejnych listów pisanych przez bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje osoby, z którymi spotyka się bohater, • uogólnia treść kolejnych listów, 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje, jak zmienia się samopoczucie bohatera pod wpływem spotkań z innymi ludźmi, • wyjaśnia, dlaczego bohater wybrał Boga na adresata swoich listów, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje, co zawdzięcza bohater rozmowom z panią Różą, • dostrzega filozoficzne uogólnienia w wypowiedziach bohaterów, próbuje je komentować ze swojego punktu widzenia,
<i>Mając lat dziesięć, przeżywszy lat sto...</i> Imiesłów przysłówkowy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje imiesłowy przysłówkowe w wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje imiesłowy przysłówkowe w swoich wypowiedziach, 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania w wypowiedzenia złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo i funkcjonalnie stosuje imiesłowy przysłówkowe i wypowiedzenia złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania,
Jan Twardowski <i>Spieszmy się</i>	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia tekst znakami interpunkcyjnymi, proponuje głosową interpretację wiersza, • wskazuje w tekście wyrażenia o charakterze przeciwstawień, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście kluczowe słowa, uzasadnia swój wybór, • wyodrębnia obrazy poetyckie, objaśnia ich zawartość treściową, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wstępne hipotezy interpretacyjne, • wyjaśnia znaczenia wynikające z zastosowanych przeciwstawień, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście sformułowania o charakterze aforyzmu, komentuje je, • komentuje, w jaki sposób poeta mówi o śmierci,
Spotkania ze sztuką. Pieter Bruegel <i>Pejzaż z upadkiem Ikara</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tytułu obrazu łączy go z mitem; określa, który fragment 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tytuł obrazu; rozpoznaje dwie płaszczyzny znaczeniowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy obrazu odpowiadające dwóm płaszczyznom 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób połączenia dwóch płaszczyzn

	<p>mitu został zobrazowany w dziele malarskim,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie umieszczone na obrazie; ustala, w jakiej sytuacji zostały przedstawione, przypomina wynikające z mitu symboliczne znaczenia postaci Ikara, 	<p>sygnalizowane tytułem dzieła,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy pejzażu; określa sposób ich przedstawienia, wskazuje i krótko omawia elementy obrazu, które mogą mieć znaczenia symboliczne, 	<p>znaczeniowym, sygnalizowanym przez tytuł,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia plany obrazu, ustala ich zawartość, wskazuje istotne elementy przedstawione, formułuje i wyjaśnia symboliczne znaczenia warstwy przedstawieniowej obrazu, 	<p>znaczeniowych, sygnalizowanych przez tytuł, formułuje wnioski,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa zasady kompozycji obrazu; wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega reinterpretacja mitu na obrazie,
<p>Jarosław Iwaszkiewicz <i>Ikar</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce i czas wydarzeń, rozpoznaje narrację pierwszoosobową, przedstawia głównego bohatera opowiadania, dostrzega związek opowiadania z mitem i obrazem, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza realia okupacyjnej rzeczywistości, na podstawie wypowiedzi narratora określa jego cechy, wskazuje podobieństwa bohatera z Ikarą, wyjaśnia przenośne znaczenie tytułu, zestawia elementy treściowe opowiadania, mitu i obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak rzeczywistość okupacyjna wpłynęła na bieg wydarzeń, wyodrębnia z narracji opisy, relację, refleksje; wyjaśnia, na czym polega tragizm mitycznego Ikara i bohatera opowiadania, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski dotyczące wpływu świata zewnętrznego na życie człowieka, ustala, czego dotyczą opisy, relacja i refleksje narratora; nazywa jego emocje, wskazuje, czym zostały wywołane, uogólnia znaczenie motywu ikaryjskiego, wykorzystanego w opowiadaniu,
<p>Tadeusz Różewicz <i>Prawa i obowiązki</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega dwie części kompozycyjne utworu, wskazuje granicę między nimi, wskazuje wyrazy, zwroty, na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje częściom kompozycyjnym kategorie czasu, wskazuje sposób sygnalizowania upływu czasu, porządkuje informacje o 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, jakie postawy życiowe osoby mówiącej zostały przedstawione w obydwu częściach kompozycyjnych wiersza, formułuje wnioski na 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia wnioski na temat przyczyn i kierunków zmian w życiowej postawie człowieka, przedstawia rozwiniętą

	<p>których można określić i scharakteryzować osobę mówiącą w wierszu,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy obrazu przywołane w wierszu, na podstawie podanych źródeł wymienia tytuły dzieł wykorzystujących motyw ikaryjski, 	<p>nadawcy wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wyjaśnia określenia odnoszące się do Ikarza precyzuje temat prezentacji związanej z przedstawieniem dzieł wykorzystujących motyw Ikarza, dobiera do niej tytuły utworów, 	<p>temat nadawcy wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> komentuje, w jaki sposób w wierszu przywołany został obraz Bruegla, przy pomocy nauczyciela przygotowuje prezentację, w której przedstawia dzieła nawiązujące do mitu o Ikarze, 	<p>wypowiedź na temat różnych postaw człowieka wobec świata,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czemu służy przywołanie obrazu w wierszu, przygotowuje samodzielnie prezentację, w której przedstawia dzieła nawiązujące do mitu o Ikarze,
Edward Stachura <i>Życie to nie teatr</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje bohaterów lirycznych utworu, określa sytuację liryczną, wyodrębnia sformułowania o charakterze tezy, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zachowania bohaterów lirycznych, odtwarza argumenty, które można przyporządkować obu tezom, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia i nazywa postawy życiowe bohaterów lirycznych, wydobywa z tekstu sądy wartościujące, przedstawia je własnymi słowami, 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega kontrast jako zasadę prezentowania postaw życiowych wobec świata, wyjaśnia rolę tej zasady kompozycyjnej w utworze, samodzielnie wartościuje przedstawione w tekście postawy życiowe,
Paulo Coelho <i>Alchemik</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje główne składniki świata przedstawionego w utworze, streszcza opowiadanie starca, 	<ul style="list-style-type: none"> wstępnie analizuje główne składniki świata przedstawionego, proponuje własne zakończenie historii przedstawionej we fragmencie, 	<ul style="list-style-type: none"> określa sposób kreacji świata przedstawionego, wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, ustala jego związek ze znaczeniami tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa i komentuje sposób kreacji świata przedstawionego, ustala, jakie prawdy o życiu człowieka zawiera opowiadanie starca,
<i>Od słowa do legendy.</i> Treść znaczeniowa wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> układa definicje podanych wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> określa treść i zakres podanych wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje ciągi wyrazów według ich treści 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, czym różni się treść wyrazu od

			i zakresu znaczeniowego,	jego zakresu znaczeniowego,
Ursula K. Le Guin <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najciekawsze wydarzenie utworu, opowiada o nim, • opisuje dzieciństwo głównego bohatera, • wymienia reprezentantów sił dobra i zła, • wypowiada się na temat swoich wrażeń wywołanych lekturą. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wydarzenia ważne dla losów bohatera, opowiada o nich, • opowiada o przyjaźni bohatera, przedstawia dowody przyjaźni, • opowiada, w jaki sposób siły dobra i zła zmagają się ze sobą, • wypowiada się na temat walorów powieści. 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przeżyciach i emocjach bohatera związanych z wybranym wydarzeniem, stosuje narrację pierwszoosobową, • charakteryzuje bohatera, zwraca uwagę na zmiany jego osobowości pod wpływem wydarzeń, • wskazuje nawiązania do innych utworów literackich, • ocenia, w jaki sposób lektura utworu może wpływać na czytelnika. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sposób konstruowania fabuły utworu, • określa, co było głównym celem bohatera; ocenia, co było jego największym osiągnięciem, • komentuje rolę nawiązań do innych utworów literackich, • ocenia, w jaki sposób kreacja świata w utworze wpływa na odbiorcę.

KRYTERIA OGÓLNE

SPRAWNOŚCI	WYMAGANIA			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPELNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
UCZEŃ				
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> krytycznie słucha tekstów reklamowych, wstępnie selekcjonuje informacje z cudzej wypowiedzi, wydobywa z cudzej wypowiedzi argumenty, 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie słuchania odróżnia informacje od opinii, selekcjonuje i wstępnie hierarchizuje informacje z cudzej wypowiedzi, wydobywa główną tezę i związane z nią argumenty z cudzej wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia perswazję od manipulacji, hierarchizuje i wartościuje informacje z cudzej wypowiedzi, wydobywa wnioski i konkluzję z cudzej wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega manipulację w cudzej wypowiedzi, potrafi się jej przeciwstawić, odczytuje intencje zawarte w wypowiedzi, wydobywa główne przesłanki myślowe z cudzej wypowiedzi,
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, stara się poprawnie recytować utwór, wstępnie prezentuje informacje z podanych źródeł na temat związany z lekturą, przedstawia podstawowe materiały do 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje większość wyrazów, recytuje poprawnie utwór, prezentuje samodzielnie zdobyte informacje na temat związany z lekturą, przedstawia w uporządkowany sposób materiały do prezentacji, opowiada własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, w czasie recytacji poprawnie wymawia i akcentuje wyrazy, w ciekawy sposób prezentuje samodzielnie zdobyte informacje na temat związany z lekturą, przedstawia wszystkie materiały do prezentacji, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, interpretuje głosowo recytowany utwór, w wybranej funkcjonalnie formie prezentuje informacje na wybrany przez siebie

	<p>prezentacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza historię przedstawioną w komiksie, • włącza się w miarę swych możliwości do dyskusji, • mówi o swoich wrażeniach po obejrzeniu ekspozycji wirtualnego muzeum, • w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, 	<p>słowami historię przedstawioną w komiksie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji, • opowiada o eksponatach ekspozycji wirtualnego muzeum, • bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, określa sposób wypowiedzania kwestii przez bohaterów, 	<p>łączy je z własnym komentarzem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada historię przedstawioną w komiksie, przytacza słowa bohaterów, stosując mowę niezależną, • bierze aktywny udział w dyskusji, formułuje różne rodzaje argumentów, • ocenia obejrzaną ekspozycję wirtualnego muzeum, • opracowuje propozycję warstwy dźwiękowej do przygotowywanego słuchowiska radiowego, 	<p>temat związany z lekturą,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia samodzielnie przygotowaną prezentację, • opowiada historię przedstawioną w komiksie, dynamizuje wypowiedź odpowiednimi środkami językowymi, • bierze aktywny udział w dyskusji, prezentuje wyraźnie swoje stanowisko, nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników dyskusji, • wypowiada się na temat potrzeby gromadzenia i chronienia pamiątek przeszłości, • na podstawie tekstu przygotowuje słuchowisko radiowe,
<p>Czytanie. Odbiór tekstów literackich i innych tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • rozpoznaje tekst jako przypowieść, • wie, że styl biblijny odróżnia się od stylu innych tekstów, • zna pojęcie <i>styl</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie i znaczenie słowa <i>Biblia</i>, • wymienia cechy przypowieści, • wskazuje i nazywa podstawowe dla stylu biblijnego środki językowe, • rozpoznaje styl 	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe części <i>Biblii</i>, • wyjaśnia, dlaczego tekst jest przypowieścią, • wskazuje i nazywa środki językowe cechujące styl biblijny, • zna podstawowe środki językowe stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • formułuje przesłanie moralne przypowieści, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika specyfika stylu biblijnego,

	<p><i>retoryczny</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy i ich formy, które pozwalają rozpoznać nadawcę w tekście, • wyjaśnia, czym różni się narrator od autora utworu, • posługuje się terminami <i>liryka bezpośrednia</i>, <i>liryka pośrednia</i>, • rozpoznaje w tekście neologizmy, • rozpoznaje w tekście zdrobnienia i zgrubienia, • rozpoznaje w tekście literackim kolokwializmy i frazeologizmy, • odróżnia postacie i wydarzenia historyczne od fikcyjnych, • dostrzega w utworze nawiązania do innych tekstów, • podaje dosłowne znaczenia wybranych elementów tekstu, • nazywa wartości, o których jest mowa w tekście, • wie, że tren jest gatunkiem lirycznym, • kojarzy nowelę z epiką 	<p>retoryczny w wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, kto i w czym imieniu wypowiada się w tekście, • odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej, • wyjaśnia znaczenie terminów <i>liryka bezpośrednia</i>, <i>liryka pośrednia</i>, • wyjaśnia, czym jest neologizm, • wstępnie rozpoznaje funkcje zdrobnień i zgrubień w tekście, • wstępnie rozpoznaje funkcję kolokwializmów i frazeologizmów w tekście literackim, • zestawia postacie i wydarzenia historyczne i fikcyjne, • podaje tytuły i autorów przywołanych w tekście utworów, rozpoznaje wspólne dla tych tekstów motywy, • dostrzega przenośne znaczenia wybranych elementów tekstu, • rozpoznaje i nazywa 	<p>retorycznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje osobę nadawcy w tekście, • dostrzega subiektywizm narracji pierwszoosobowej i obiektywizm narracji trzecioosobowej, • łączy lirykę bezpośrednią z subiektywizmem, a lirykę pośrednią z obiektywizmem wypowiedzi poetyckiej, • analizuje budowę neologizmu, wyjaśnia jego znaczenie, • łączy używanie zdrobnień i zgrubień z wyrażaniem emocji, • łączy kolokwializmy i frazeologizmy ze stylem potocznym, • określa relacje między postaciami i wydarzeniami historycznymi i fikcyjnymi, • komentuje sposób przywołania w tekście innych utworów, • wyjaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega i czemu służy retoryczny styl wypowiedzi, • określa relacje między nadawcą a światem przedstawionym w tekście, • określa wpływ rodzaju narracji na sposób kreowania świata przedstawionego, • bierze pod uwagę typ liryki przy określaniu relacji między nadawcą tekstu a prezentowaną przez niego rzeczywistością, • wyjaśnia, w jaki sposób subiektywizm wypowiedzi związany z liryką bezpośrednią wpływa na obraz prezentowanej rzeczywistości, • określa funkcję neologizmów w wypowiedzi, • określa funkcję kolokwializmów i frazeologizmów w tekście literackim, • odczytuje intencje wyrażane zdrobnieniami i
--	--	--	--	--

	<p>jako rodzajem literackim,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia potoczne znaczenie pojęć <i>tragedia</i>, <i>tragiczny</i>, • odróżnia komedię od tragedii, wskazuje komiczne elementy utworu, • wie, że wywiad nie należy do literatury pięknej, • kojarzy artykuł z publicystyką, • przedstawia własne wrażenia związane z dziełem malarskim, • dostrzega związki warstwy przedstawieniowej obrazu z tekstem literackim, 	<p>wartości reprezentowane przez bohaterów tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie definicji wyjaśnia, czym cechuje się tren jako gatunek liryczny, • wie, czym cechuje się fabuła noweli, • wie, że tragedia to jeden z gatunków dramatu, • rozpoznaje komedię jako gatunek dramatu, podaje przykłady komizmu w utworze, • łączy wywiad z publicystyką, • rozpoznaje kompozycję artykułu, • przedstawia i próbuje uzasadnić własne wrażenia związane z dziełem malarskim, • wskazuje podobieństwa między warstwą przedstawieniową obrazu i tekstem literackim, 	<ul style="list-style-type: none"> • poddaje refleksji wartości, o których jest mowa w tekście, • wyjaśnia, dlaczego dany utwór reprezentuje tren jako gatunek liryczny, • wie, czym cechuje się nowela jako gatunek epicki, • wyjaśnia, czym cechuje się tragedia jako gatunek dramatu, • wyjaśnia, czym cechuje się komedia jako gatunek dramatu, nazywa rodzaje komizmu, • podaje główne cechy wywiadu, • rozpoznaje tezę i jej uzasadnienie w artykule, • przedstawia i uzasadnia własne wrażenia związane z dziełem malarskim, • wskazuje, jakie nowe znaczenia w stosunku do tekstu literackiego wnosi dzieło malarskie, 	<p>zgrubieniami,</p> <ul style="list-style-type: none"> • komentuje świat przedstawiony utworu, zawierający elementy historyczne i fikcyjne, • wyjaśnia, jakie znaczenia wynikają z nawiązania w tekście do innych utworów, • odczytuje przenośne znaczenia tekstu, • uogólnia refleksje dotyczące wartości, o których jest mowa w tekście, • uzasadnia, dlaczego dany utwór jest nowelą, • wyjaśnia, na czym polega nowatorstwo trenów Jana Kochanowskiego, • rozpoznaje i komentuje sytuację tragiczną w dramacie, • rozpoznaje komizm jako kategorię estetyczną, • wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny, • wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny,
--	---	---	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i uzasadnia własne wrażenia związane z dziełem malarskim, próbuje ocenić dzieło, • wyjaśnia kulturową symbolikę wspólnych dla tekstu literackiego i obrazu motywów,
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo zapisuje głoski jako litery, • poprawnie dzieli przy zapisie proste wyrazy na sylaby, • tworzy logiczny ciąg zdań pojedynczych, • ze zdań pojedynczych tworzy zdania współrzędnie złożone, • stosuje proste zdania podrzędnie złożone przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, • wykorzystuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe, • stara się przestrzegać zasad interpunkcji, • na podstawie wzoru układa: <ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, – sprawozdanie z filmu lub 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo zapisuje głoski jako dwuznaki, • poprawnie dzieli przy zapisie trudniejsze wyrazy, • rozwija części wypowiedzeń w zdania złożone, • ze zdań pojedynczych tworzy różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, • stosuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe, • przestrzega podstawowych zasad interpunkcji, • układa samodzielnie: 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo zapisuje głoski jako litery ze znakami diakrytycznymi, • poprawnie dzieli przy zapisie większość wyrazów, • tworzy logiczny ciąg zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych, • stosuje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, używa spójników i zaimków względnych, zdania podrzędnie złożone dopełnieniowe, wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, • celowo stosuje imiesłowy przymiotnikowe i 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo zapisuje głoski miękkie, • poprawnie dzieli przy zapisie wszystkie wyrazy, • tworzy logiczny ciąg różnorodnych zdań, • stosuje wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych, • celowo stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, • funkcjonalnie stosuje wszystkie rodzaje imiesłowów przymiotnikowych i przysłówkowych, • nie popełnia błędów interpunkcyjnych, • układa: <ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, stosuje słownictwo sygnalizujące

	<p>przedstawienia teatralnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – krótki opis przeżyć wewnętrznych, – opis sytuacji, – krótkie przemówienie, – list otwarty, – krótką opinię, – przeprosiny, – pytania do projektowanego wywiadu, – tekst reklamy, – artykuł o charakterze informacyjnym, • proponuje zawartość treściową kilku ujęć w projektowanym scenopisie, • tworzy opis obrazu prezentujący warstwę przedstawieniową dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, – sprawozdanie z filmu lub przedstawienia teatralnego, – opis przeżyć wewnętrznych, – opis sytuacji, – przemówienie, – list otwarty, – opinię, – przeprosiny, – logiczny ciąg pytań do projektowanego wywiadu, – tekst reklamy, – artykuł o charakterze informacyjnym, • dobiera plany filmowe do kilku ujęć w projektowanym scenopisie, • tworzy opis obrazu, zwraca uwagę na kompozycję dzieła. 	<p>przysłówkowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przestrzega zasad interpunkcji, • układa: – rozprawkę, dba o uporządkowanie argumentów, – sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające ocenę reżyserii, scenografii i gry aktorskiej, – opis przeżyć wewnętrznych, stara się stosować odpowiednie środki językowe, – opis sytuacji, stosuje zwroty eksponujące czas, – mowę obrończą, – list otwarty, prezentuje wyraźnie swoje stanowisko, – rozwiniętą opinię, – przeprosiny, stara się nadać im żartobliwy charakter, – pytania do wywiadu, zapisuje je wraz z uzyskanymi odpowiedziami, – tekst reklamy, – artykuł informacyjny z 	<p>tok wyvodu,</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprawozdanie z filmu lub spektaklu, prezentuje ocenę i opinię, zachęcając lub zniechęcając do obejrzenia omawianego dzieła, – opis przeżyć wewnętrznych, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, – opis sytuacji, stosuje językowe środki dynamizujące wypowiedź, – mowę obrończą, stosuje funkcjonalnie środki stylu retorycznego, – list otwarty, stosuje odpowiednie językowe środki perswazji, – opinię zawierającą wszystkie części kompozycyjne, – przeprosiny, nadaje im żartobliwy charakter, – zapis przeprowadzonego przez siebie wywiadu, – tekst reklamy, rozpoczyna go sloganem reklamowym, – artykuł problemowy,
--	--	--	---	---

			próbą komentarza, • projektuje ruchy kamery w przygotowywanym scenopisie, • tworzy opis obrazu, uwzględnia w nim podstawowe środki języka malarskiego.	• przygotowuje fragment scenopisu filmowego, • tworzy opis obrazu, zawiera w nim interpretację znaczących elementów dzieła, przedstawia własną ocenę.
--	--	--	--	--

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje teksty popularnonaukowe, naukowe i publicystyczne. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Komentuje związki dzieła malarskiego z tekstem literackim. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.